

Andrzej F. Dziuba

Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, Gudalajara 2004

Collectanea Theologica 73/1, 215-219

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ F. DZIUBA, WARSZAWA

MIĘDZYNARODOWY KONGRES EUCHARYSTYCZNY, GUADALAJARA 2004

W dniach 5-7 listopada 2002 r. obradowała w Watykanie, pod przewodnictwem kard. J. Tomko, sesja plenarna Papieskiego Komitetu ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych. Udział wzięło ponad 60 przedstawicieli narodowych oraz przewodniczących komitetów narodowych oraz stałych członków Papieskiego Komitetu. Z Polski, z nominacji kard. J. Glempa, prymasa Polski i przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, uczestniczył ks. Andrzej F. Dziuba.

Kolejny, już XLVIII Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, odbędzie się Guadalajara w Meksyku, w dniach 10-17 października 2004 r. (pierwszy miał miejsce w dniach 28-30 czerwca 1881 r. w Lille, za pontyfikatu Leona XIII). Głównym jego hasłem jest zawołanie: „Eucharystia, światło i życie dla nowego milenium”. Komitetowi organizacyjnemu przewodniczy kard. Juan Sandoval Iniguez, arcybiskup metropolita Guadalajara.

W ramach przygotowań do obrad plenarnych, zgodnie z prośbą organizatorów, przesałem do Papieskiego Komitetu opracowanie pt. *Życie eucharystyczne w Kościołach w Polsce*, które nakreślało problematykę mszy św. niedzielnej, procesji i nabożeństw eucharystycznych oraz ruchów i stowarzyszeń szczególnie odnoszących się do Eucharystii. Oczywiście znaczącymi elementami w całej wizji pobożności eucharystycznej były II Krajowy Kongres Eucharystyczny (8-14 czerwca 1987 r.) i *Statio Orbis* 46 Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego (Wrocław, dnia 1 czerwca 1997 r.). Nie można także pominąć znaczenia II Polskiego Synodu Plenarnego jak i wielu synodów diecezjalnych.

Obrady odbywały się w „Domus Internationalis «Paulus VI»” przy via della Scrofa. Po *Veni Creator Spiritus* obrady rozpoczął kard. J. Tomko, przedstawiając wszystkich uczestników spotkania. Było to niezwykle bogactwo kontynentów oraz lokalnych Kościołów narodowych czy diecezjalnych. Wskazał także na główne elementy merytoryczne rozpoczynających się obrad, a więc przygotowanie Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w Guadalajara. Całość obrad obywatela się w czterech językach: hiszpańskim, włoskim, francuskim i angielskim wraz z tłumaczeniami symultanicznymi, których dokonywali klerycy z seminarium Legionistów Chrystusa.

Jako pierwszy zabrał głos kard. Juan Sandoval Iniguez, arcybiskupa Guadalajara, miejsca najbliższego Kongresu, który przedstawił pogłębiony komentarz do tekstu podstawowego pt. *Eucharystia, światło i życie nowego milenium*, który już wcześniej przekazany był uczestnikom sesji. Jego zdaniem, w ramach przygotowań duszpasterskich do Kongresu niezbędne jest najpierw, jak to akcentuje m.in. Jan Paweł II w *Nuovo Millennio Ineunte*, jeszcze wyraźniejsze dostrzeżenie oblicza Jezusa Chrystusa. Sprowadza się to, obok innych znaków, szczególnie do pełniejszego rozeznania, a następnie kontemplacji prawdy, iż Jezus Chrystus jest realnie obecny w misterium eucharystycznym.

Oświecająca moc Eucharystii sprawia, iż ostatecznie jej światło świeci w ciemnościach. Mimo wszystko, właśnie w świetle Eucharystii trzeba odważnie dostrzec tak blaski jak i cienie współczesnego świata, a w nim i Kościoła.

Eucharystia pozostaje źródłem i szczytem każdego życia chrześcijańskiego. Towarzyszy pielgrzymowaniu chrześcijańskiemu w Nowym Przymierzu i sama jest jego najdoskonalszą ofiarą. To Chleb przemieniający. Eucharystia jest misterium komunii i centrum życia Kościoła. Sama w sobie nacechowana jest dzieleniem się oraz obdarowywaniem i tego wymaga od przyjmujących ją.

Jezus Chrystus jest najważniejszym Ewangelizatorem, jej twórcą i mocą, ale jednocześnie Eucharystia jest niezbędnym źródłem ewangelizacji. W dzieło to wpisana jest także Maryja, Matka Jezusa, prawdziwego Boga i Człowieka, która staje w historii zbawienia jako „gwiazda ewangelizacji” (*La Eucaristia, Luz y Vida del nuevo milenio. Texto Base, XLVIII Congreso Eucarístico Internacional, Guadalajara, Mexico, 10-17 octubre de 2004*, Arquidiócesis de Guadalajara 2002).

To teologiczne wystąpienie było podstawowym przedłożeniem w ramach pierwszego dnia spotkania oraz późniejszej dyskusji. Ustawia ono teologicznie oraz duszpastersko całe bogactwo orędzia, jakie niesie dla różnych Kościołów partykularnych kolejny Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny. Mimo odległości czasowej oraz geograficznej winien on przenikać już twórczo rozpoczęte przygotowania pastoralne i katechetyczne.

Podczas dyskusji zaprezentowałem materiał pt. *Eucharystia życiem i światłem Kościoła w Polsce*. Była to dość szeroka i kompleksowa próba aplikacji wielu treści podstawowego dokumentu Kongresu do współczesnej eklezjalnej rzeczywistości w Polsce, tak ze znakami światła jak i cieni. Propozycja moja rozeznawała dalsze oczekiwania w zakresie szerszego włączenia się Kościoła w Polsce w odpowiedzialność ewangelizacyjną Kościoła powszechnego opartą na Eucharystii (np. powołania misyjne).

Obrodam popołudniowym przewodniczył abp Javier Lozano Barragan, przewodniczący Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia. W ramach tej sesji zaprezentowano trzy komunikaty. Najpierw o. Ferdinand Pratzner, sekretarz Papieskiego Komitetu, zaprezentował tekst pt. *Międzynarodowe Kongresy*

Eucharystyczne. Doświadczenia i tradycje. Z kolei bp Joviano de Lima Junior, S. S. S., biskup Sao Carlos w Brazylii wygłosił tekst: *Przygotowania i celebrowanie Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego* i wreszcie abp Carmelo D. F. Morelos, arcybiskup Zamboanga na Filipinach, ukazał temat: *Piąty Narodowy Kongres Eucharystyczny na Filipinach*.

Był to faktycznie ważny przegląd wielorakich doświadczeń różnych Kościołów. Dotyczył bowiem tak sfery diecezjalnej, narodowej jak i międzynarodowej. W tych bowiem płaszczyznach przeżywane jest w Kościele podstawowe i eklesjalne doświadczenie kongresów eucharystycznych. Wybrzmiała wielość i bogactwo form oraz specyfik typowych dla danego miejsca eucharystycznych celebracji. Ostatecznie jednak wszędzie Eucharystia staje jako centrum życia Kościoła, we wszystkich jego strukturach, oraz poszczególnych wiernych.

W ramach szerokiej dyskusji wskazano na wiele różnorodnych praktycznych doświadczeń. Zabierając głos wskazałem na to, jak w Polsce skorzystano duszpastersko z wielu praktycznych doświadczeń związanych z Krajowym oraz Międzynarodowym Kongresem Eucharystycznym. U nas także wybrzmiały m.in. kwestie ekumeniczne, aktualnych przemian społeczno-gospodarczych po upadku totalitaryzmu czy konieczność szacunku wobec tradycyjnych form pobożności eucharystycznej.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad Ojciec Święty Jan Paweł II udzielił wieczorem, w Sali Klementyńskiej, specjalnej audiencji wszystkim uczestnikom Sesji Plenarnej Papieskiego Komitetu. Po powitaniu przez kard. J. Tomko, papież skierował specjalne przemówienie opatrzone tytułem: *Eucharystia jest źródłem jedności w Kościele. Ciało eucharystyczne Pana odżywia i wspiera Jego Ciało Mistyczne*. Tym samym wskazał na dalsze elementy teologii oczekiwanego Międzynarodowego Kongresu w Ameryce Łacińskiej (pełny tekst wraz ze zdjęciem zbiorowym opublikowało „L'Osservatore Romano” 142/2002 nr 256, z dnia 7 XI 2002). Na zakończenie każdy z uczestników miał możliwość indywidualnego przedstawienia się Ojcu Świętemu.

Audiencja ta była ważnym aktem eklesjalnym więzi z następcą św. Piotra na stolicy wierności wiary i moralności chrześcijańskiej. Tu jeszcze dobitniej ukazał się znak uniwersalności Kościoła skupionej wokół Ojca Świętego. Bogactwo oraz różnorodność Kościołów pratykularnych znalazła ostatecznie swą wspólnotę w Piotrze naszych czasów. Jego zaś wskazania dodały nowe elementy w pracy wokół kultu i pobożności eucharystycznej, zawsze osadzonych w rzeczywistości Kościoła, tj. Mistycznego Ciała Chrystusa.

W drugim dniu obrad, tj. 6 listopada, ze względu na to, iż papież pominął pewne fragmenty swego przemówienia, zostało ona odczytane integralnie przez kard. J. Tomko i udostępnione w symultanicznym przekładzie na cztery języki spotkania. Było to ważne przybliżenie przede wszystkim ducha i myśli oraz oczekiwań

Ojca Świętego Jana Pawła II wobec Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych oraz szeroko pojętej pobożności eucharystycznej i jej wielorakich form oraz przejawów. Wszyscy uczestnicy otrzymali kopię tekstu w języku włoskim.

Tego dnia jako pierwszy głos zabrał o. prof. Jesus Cervera Castellano, wiceprezydent Papieskiego Ateneum „Teresianum”, a więc rzymskiej uczelni akademickiej prowadzonej przez karmelitów bosych. Zaprezentował on obszerny wykład pt. *Eucharystia w Kościele uniwersalnym i Kościele partykularnym – Rola Papieskiego Komitetu i delegatów lub komitetów narodowych*. Faktycznie tekst zawierał dwa odstające od siebie tematy wskazane w tytule. Pierwszy, bardzo obszerny, ukazał najpierw nauczanie Vaticanum II, a następnie piękno Kościoła partykularnego wokół Eucharystii. Z kolei autor dokonał pewnych precyzacji w związku z listem *Communio notio* Kongregacji Nauki Wiary. Wreszcie starał się ukazać przejście od Kościoła partykularnego do parafii. Całość tego punktu zamykają myśli o Eucharystii jako miejscu komunii i misji.

Drugi, skromny fragment referatu, ukazuje teologiczny, praktyczny oraz dynamiczny poziom współpracy między Papieskim Komitetem a różnymi ciałami na poziomie narodowym, w osobie delegata czy specjalnego komitetu. Niezbędna jest tutaj ciągła i wytrwała animacja, której centrum winna być oczywiście Eucharystia.

W dyskusji pytałem m.in. o teologiczne miejsce w prawdzie Eucharystii Kościołów starokatolickich, które mają sukcesję apostołską, a wiec i kapłaństwo sakramentalne oraz o problem ochrzczonych, którzy z różnych racji nie mogą w pełni uczestniczyć w Eucharystii. Odpowiedzi, niestety, były raczej bardzo teoretyczne, a mało dotyczyły konkretnych realiów duszpasterskich poszczególnych Kościołów lokalnych, np. I Komunia św. dzieci i udział w niej rodziców, związki niesakramentalne ochrzczonych czy świadkowie przy bierzmowaniu.

Z kolei uczestnicy spotkania, według własnego wyboru, dyskutowali w czterech grupach językowych (grupa niemiecka okazała się zbyt mała). Grupa włoska, w której uczestniczyłem (8 osób), przedstawiła m.in. potrzebę encykliki o Eucharystii, większej koordynacji działań między delegatami czy komitetami narodowymi oraz centralą rzymską. Tu sugerowano potrzebę publikacji przez Papieski Komitet specjalnego biuletynu informacyjnego – swoistego oficjalnego organu, także z adresami osób odpowiedzialnych w poszczególnych konferencjach biskupów.

Następnie w szerokiej dyskusji plenarnej przedstawiono raporty poszczególnych grup językowych. Na ich podstawie kard. J. Tomko starał się wydobycь bardziej ogólne sugestie, które zostaną przez niego przedstawione papieżowi. Najwięcej znalazło się z grupy włoskiej, której przewodniczył abp A. Comastri, arcybiskup-prafat Loreto.

Ważnym punktem spotkania było przedstawienie przez organizatorów Kongresu w Guadalajara wielu szczegółów nie tylko teologicznych, ale także i tech-

nicznych oraz organizacyjnych tego wydarzenia eklezjalnego. W zasadzie są już ustalone szczegóły poszczególnych elementów Kongresu, które ukierunkowane są na obecność Ojca Świętego. Bardzo dobrze zaprezentowano samo miejsce Kongresu, także od strony kulturalnej. Jednak szczegółowe dane o udziale w Kongresie należy zgłaszać ze znacznym wyprzedzeniem (np. O. Lectura Pastoral. Del Texto Base para el 48 Congreso Eucarístico Internacional. Pbro. M. A. Reyes Arreguin y Equipo de la Vicaría de Pastoral de la Arquidiócesis de Guadalajara. Guadalajara 2002).

W ramach dyskusji z organizatorami pytałem o możliwości potwierdzenia wydatków finansowych, które będą zwracane czy refundowane w Polsce. Generalnie wyjazd na Kongres należy oficjalnie traktować jako wyjazd turystyczny, gdyż ułatwia to sprawy paszportowe oraz wizowe przy przekraczaniu granicy meksykańskiej. Takie wymagania odzwierciedlają sytuację prawną Kościoła katolickiego w Meksyku. Warto dodać, że same władze organizacyjne oferują zaś wielorakość możliwości zatrzymania oraz pobytu na czas Kongresu, także w centrach religijnych, np. klasztory, parafie czy domy formacyjne.

Całość obrad, w płaszczyźnie duchowej, zakończyła uroczysta celebracja Eucharystii w kaplicy domu. Przewodniczył jej kard. J. Tomka, według formularza z Uroczystości Ciała i Krwi Pańskiej. Wygłosił ewangelizacyjną homilię, kolejno w trzech językach kongresowych, nawiązując do odpowiednich czytań. Był to bardzo ważny znak niezwykłej jedności wszystkich uczestników właśnie wokół Eucharystii, stołu Słowa i Chleba. Znak jedności całego Kościoła w Eucharystii i wokół niej.

Zamykająca całość spotkania kolacja w domu obrad, była jeszcze jednym znakiem braterstwa oraz więzi przy stole chleba powszedniego. Wyzwoliła ona nowe przyjaźnie i nadzieje wzajemnych spotkań oraz wspólnie podejmowanych prac wokół rozwoju kultu Jezusa Eucharystycznego.

Zgodnie ze statutem Komitetu, Kościoły lokalne oraz narodowe powinny podjąć, w stosownym czasie, działania informacyjne oraz duszpasterskie wokół tematyki Kongresu. Oczekiwane jest udostępnienie specjalnych materiałów pomocniczych, dostosowanych do lokalnych warunków i tradycji. W roku Kongresu wskazane jest wydanie przez Konferencję Episkopatu listu czy komunikatu, który winien wskazać na współuczestnictwo wszystkich wiernych w tym szczególnym znaku wiary i jedności, także duchowe i modlitewne.

Wydaje się, iż świadomość tych oczekiwań duszpasterskich wobec Guadalajara 2004 winna być w Kościele w Polsce szczególnie żywa m.in. ze względu na doświadczenia XLVI Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu w 1997 r., którego *Statio Orbis* celebrowane było wraz z Ojcem Świętym Janem Pawłem II.

ks. Andrzej F. Dziuba, Warszawa